

EGY SZÁZALÉK

A DM KFT. HETI GAZDASÁGI MELLÉKLETE

- '95: telefonfejlesztés, áruházépítés, hídfelújítás
- Idősek otthona Csongrádon, iskola Szentesen
- Bankra többet költöttek, mint egészségügyre

Nagylaki határátkelő, vásárhelyi kórház

A Csongrád megyei beruházások több évi hanyatló periódust követően előbb élénkebb, majd mérsékelt növekedésnek indultak. Ez az emelkedő tendencia azonban 1995-ben már nem folytatódott, sőt jelentős visszaesés következett be. A beruházásokra fordított 16 milliárd forint folyó áron számolva 8 százalékkal több az egy évvel korábbinál, összehasonlítható áron, tehát mennyiségben azonban mintegy 14-15 százalékkal kevesebb annál.

A beruházások nemzetgazdasági ágankénti alakulása ellentmondásos képet mutat. A sokáig 50 százalékkal túli részarányt képviselő ipar beruházási teljesítménye valamelyest ismét alatta maradt a nemzetgazdasági átlagnak, így részese a 1995-ben majd 40 százalékkal süllyedt. Az iparban felhasználott 6,6 milliárd forint közel hattizedét a villamosenergia-, gáz-, hő- és vízellátás, négytizedét a feldolgozóipar fejlesztésére költötték. Ez utóbbi ágazaton belül a megyében domináns pozíciójú élelmiszeripar területén drasztikus csökkenések az investícióra szánt pénzek, míg a vegyipar, a gépipar és különösen a nemfém ásványi (porcelán, kerámia) termékek gyártására

A beruházások nemzeti gazdasági ágankénti alakulása ellentmondásos képet mutat. A sokáig 50 százalékkal túli részarányt képviselő ipar beruházási teljesítménye valamelyest ismét alatta maradt a nemzetgazdasági átlagnak, így részese a 1995-ben majd 40 százalékkal süllyedt. Az iparban felhasználott 6,6 milliárd forint közel hattizedét a villamosenergia-, gáz-, hő- és vízellátás, négytizedét a feldolgozóipar fejlesztésére költötték. Ez utóbbi ágazaton belül a megyében domináns pozíciójú élelmiszeripar területén drasztikus csökkenések az investícióra szánt pénzek, míg a vegyipar, a gépipar és különösen a nemfém ásványi (porcelán, kerámia) termékek gyártására

Az utóbbi évek tendenciális változása, hogy a beruházási ráfordításokból növekvő hányad jut gépvásárlásokra, valamint az is, hogy ezen belül a nagyobb részt az importból származó gépek, berendezések beszerzése teszi ki. (A gépek hatvan százaléka import eredetű.)

A jelentősebb nemzetgazdasági ágak közül a mezőgazdaság és a feldolgozóipar géphányada jóval átlag fölötti (69, illetve 68 százalékos). Kimagaslóan magas ez az arány a pénzügyi szférában, ahol 11 százalékkal híján a

Szeged nagyberuházása, mindig szem előtt

teljes összeget gépek beszerzésére fizették ki. A villamosenergia-, gáz-, hő- és vízellátás, valamint az oktatás területén a nagyobb súlyt az építési beruházások képviselik 67, illetve 79 százalékkal.

A beruházások 1993. évi fellendülésében kiemelkedő szerepet játszó költségvetési szerveknek már 1994-ben sem sikerült megismételni előző évi teljesítményüket, majd 1995-ben további visszaesés következett be. A központi költségvetési szervezeteknél és intézményeiknél 1995-ben a beruházásokra fordított összegek még folyó áron sem érték el az egy évvel korábbit, a visszaesés 22 százalékos. Az átlagosnál jobban csökkentek az önkormányzati beruházások is. Mindezek következtében a gazdasági társaságok összberuházáson belüli súlya két év alatt 52-ről 68 százalékra növekedett. A beruházások

csökkenő, de még mindig döntő hányadát a legnagyobb, 300 fő feletti szervezetek realizálták. A megyében megvalósuló jelentősebb – 50 millió forint feletti – beruházások alakulása is e tevékenység fékeződését tükrözi. Az egy évvel korábbi 17 helyett 14 új beruházás indult, össz költségelirányzatuk pedig az 1994. évinek csupán egyharmadát éri el. A beruházásokból kettőnek a várható költsége meghaladja az egymilliárdot, a többségé 100-200 millió forint közötti. Az induló beruházások közül a Metro áruház építése, a szegedi belvárosi híd felújítása, a nagylaki határátkelő és a hódmezővásárhelyi kórház bővítése, a megyei távközlési hálózat rekonstrukciója mint a leginkább közfigyelmet érdemlő fejlesztések emelhetők ki. Ismét elkészült két üzemanyag-töltő-állomás. Csong-

rádon átadtak egy időseket befogadó otthonot, Szegeden tb-székházat, tanműhelyt, Szentesen kiegészítő iskolát és nevelőotthont. Tavaly nyár óta fogadja a látogatókat az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark új kiállítócsarnokában felállított Feszty-körkép. A környezet védelmét két új beruházás szolgálja: az algói szennyvíztisztító és a hódmezővásárhelyi hulladéklerakó. Továbbra is igen jelentős pénzeket fordítanak a megyében lévő köljaj- és földgázkincs kiaknázására, hasznosítására. Az év fordulóján 27 beruházás volt folyamatban. Több éve tart a szentesi és makói kórházak rekonstrukciója, a kisteleki szociális otthon és a szegedi 3. körút építése. Folyik a szegedi és a domaszéki szennyvíztisztító beruházása. Elkészülte után új tornateremmel gazdagodik a kiskundorozsmai általános iskola. Több évi szünet után ismét épülnek lakások önkormányzati finanszírozásban.

A beruházások – építés, bővítés, felújítás – révén a megye 1995-ben több jelentős létesítménnyel gazdagodott. Többek között átadtak 176 szociális otthoni férőhelyet 379 millió forint, 11 általános iskolai osztálytermet 209, 80 általános iskolai diákothoni férőhelyet 106, 15 ezer köbméter hulladék elhelyezésére szolgáló területet 121, 3000 köbméter/nap szennyvíztisztító kapacitást 175, 70 ezer négyzetméter közzutat 487, 7 ezer méter vízvezeték 105, 11 ezer méter földgázvezeték 82, 16 ezer méter szenny- és csapadékvízcsatornát 271 millió forint értékben.

Pálfalvi Zsoltné (KSH)

A gatyás jövő

Nem kell ahhoz magas tudományokat elsajátítani, hogy megállapítsuk, ebben az országban mindig is a mezőgazdaság, a földművelő népesség szentelte meg bármilyen társadalmi megmozdulások, változások árát. Nem is volt nehéz a nyakába varmí, hiszen valahányszor kikelt elviselhetetlen sorsa ellen, a megosztottsága, szervezetenlensége, tudatlansága el-eve reménytelenné tette helyzetét. Bár nem divat manapság, mégis megemlíthetjük a Viharsarok agrármozgalmait, de a sokkal hangosabb földosztásokat szintén, és savanyú lesz a száánk: ebben a honban soha, de soha nem tudták igazságosan elrendezni a föld és az ember viszonyát, leggyakrabban aljas kis politikai érdekek bénították meg a jószándékot, a legtisztább akaratot.

Naplajnk megalázó földgyeire akár ne is célozzunk!

Csakhat az idő nem vár, s úgy tűnik, hogy az Európába siető vonatról megint lekésünk. Különbösen is megnyit változik addig itt a helyzet, a politikai-meg a közhangulat, az teljességgel kiszámíthatatlan. Persze beszélünk róla, leginkább csak beszélünk, amíg a magyar mezőgazdaság (majd) az Európai Unióhoz való csatlakozás feltételeit igyekszik megteremteni (talán egyszer sikerül is), addig a közösség azon fáradozik, hogy az 1992-ben elfogadott agrárpolitikai reformprogramját tovább fejlessze! Nem véletlenül keresi a választ az EU a XXI. század gazdasági kihívásaira.

Mi a baj saját házatáján? Nem elég hatékony, bürokratikus, alkalmatlan arra, hogy szilárd alapot jelentsen a jövőben, különösen akkor, ha a közép- és kelet-európai országok tömegesen belépnek. A keleti belépés csak növelné az egyensúlyzavart, gyorsítaná a helyzet romlását. Ez azt is jelenti persze, hogy az exporttámogatások további bővítése szinte lehetetlen, a támogatások leépülnek, egy liberálisabb agrárcsapat nyitja ki kapuit.

Mit is jelent ez ránk nézve? A közép-, kelet-európai országoknak fel kell ismerniük azt, hogy az export-szubvenciók alkalmazásával nem kerülhetnek olyan helyzetbe, hogy képesek legyenek a nagyobb exportáló országok magatartását és helyzetét befolyásolni. Sokkal célszerűbb a szűkös anyagi forrásokat a hatékonyabb és versenyképesebb termelés kialakítására fordítani. Hogyan?

Eddig sem voltunk versenyképesek az agyontámogatott nyugat-európai országok mezőgazdasági termékeivel. Ezúton se lesz több pénzünk. Ha meg így marad, mint ezekben a zavaros években, akkor egy legatyásodott magyar mezőgazdaság kopogtat az EU ajtaján.

Mi az, amit tehetünk? Figyelünk arra, hogyan mozdul el az a piac, amelyre oly áhítatosan igyekszünk. Várható mozgásteret kijelöltek ugyanis, mivel alapvetően nem változnak a világpiacra a kereslet-kínálat viszonyai, marad az integráció. A vidékpolitika. Vagyis nem önmagában vizsgálja a mezőgazdasági termelést, hanem a természeti erőforrások fenntartását, valamint a vidékfejlesztés egyéb – akár szociális – feladatait is. Mennyire igaz ez mifelénk. A vidéki népességmegtartás akár politikai erőket fényes győzelemre segíthet, másrészt pedig kiemeli azon szolgáltatásokat, amelyek kiegészítő jövedelmet, s így tisztos megélhetést is nyújthatnak a vidéki gazdálkodóknak. Argus szemmel figyelve a természet-re, a vízre, erdőre, az egyre inkább felértékelődő erőforrásokra. A jövő a tiszta Európáé. A jövő iparága a hulladékfeldolgozás, a vizek tisztítása.

Csak hogy lesz-e erőnk hozzá? A felparcellázott érdekek, lobbik harcában tisztul-e az agrárium? Kap-e levegőt a gazdálkodó, vagy az a farmer, aki még meg sem született, az a társas gazdaság, amelyik még nem idomult a nyugat-európai formákhoz? Tisztul-e a fejünk, hogy végre arra nézünk, amerre az ezredforduló után mások már rúgják a port?

Sz. Lukács László

● Százéves a Hági Vadász- és halásznapiak márciusban

A szegedi nagyárvíz után, várost feltámasztó építkezések során született a ma már patinás hírv Hági étterem is. Február utolsó napjaiban ünnepli centenáriumi évfordulóját a Belváros egyik legismertebb étterme. Az alapító, Hagenmacher sörgyáros nevének becézett alakjából született elnevezés, a Hági ma már éppen olyan patinás cseng, mint maga a cég története. Tavalyelőtt, a privatizáció befejeztékor a Szegedi Hági Kft. vette át az étteremkomplexum üzemeltetését.

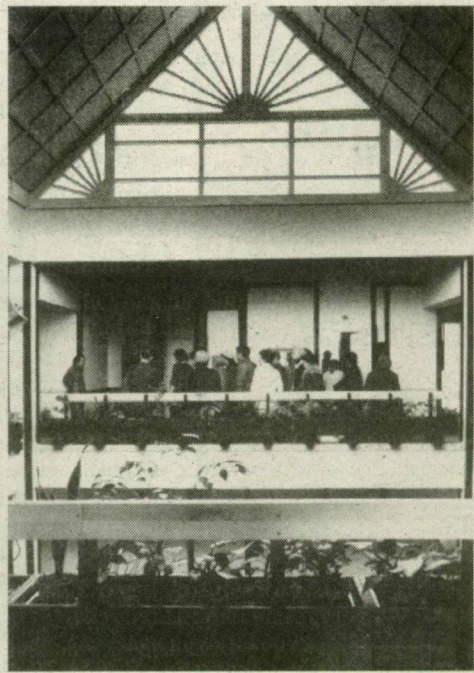
Százestendőskorára ismét megfiatalodott az étterem – mondja a társaság ügyvezetője, Iglódi Ferenc. – Az 1700 négyzetméteres vendéglátó egység kuriózum a szegedi belvárosban. Vadász-, halász- és magyar szobájával megjelenésében is hagyománytisztelő, ám a legkorszerűbb vendéglátást nyújtja.

Adottságai egyedülállóak Szegeden, hiszen a gyakorlatban bármilyen rendezvénynek helyt tud adni a Hági: 50-től 150 főig lakodal-

makat, érettségi találkozók, vagy éppen ballagási ünnepségeket, keresztelőket tudnak szervezni a hangulatos környezetben. Május elejétől október közepéig a Belváros igazán hangulatos, zárt teraszán is várják a vendégeket.

Másodosztályú áraink mellett is kedvezményeket, meglepetéseket kínálunk rendezvényeinken. Már 800 forintért teljes menüsört tudunk felszolgálni például egy esküvői vacsorán, ráadásul az aperitif cégünk ajándéka. Száz fő feletti rendezvény esetén háromemeletes menyasszonyi tortával is kedveskedünk az ifjú párnak.

● **Hogyan ünnepli a Hági a százestendősk centenáriumi?**
– Kapcsolódni szeretnénk a milicentenáriumi eseménysorozathoz. Augusztusban például régi „hágis” ételeket kínálunk majd, a korhű étlapról. Márciusban halász- és vadásznapiakat szervezünk, ahol specialitásokkal, különlegességekkel várjuk vendégeinket. (x)

Így kezdték a határátkelőt, és így fejezték be a csongrádi Idősek otthonát. (Fotó: Gyenes Kálmán)